

POSUDEK
vedoucího bakalářské práce

Jméno studenta: ..... **MUDr. Martin Tomášek**
Název bakalářské práce: ..... **Náboženská společnost a krev**
Vedoucí: ..... **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D.**
Odevzdání posudku: ..... **září 2018**

Téma bakalářské práce vychází ze životní situace autora, lékaře a bývalého svědka Jehovova, který se roky angažoval ve „Spojenectví svědků Jehovových za reformu v otázce krve“ (AJWRB). Ačkoli o doktríně o krvi a o jejích důsledcích pro životy svědků Jehovových toho bylo napsáno hodně (česky hlavně Bartošová, částečně též Velechovský a také Dohnal: *Život je svatý*; tuto knihu ale student kupodivu necituje), je díky své profesi a svému angažmá schopen téma utřídit a obohatit. Text zároveň netrpí tím, že student organizaci opustil a že jeho vztah k ní jistě není jednoduchý. V práci nejsou přítomny žádné emoce, které by ukazovaly na přehnaně kritický, až nepřátelský vztah „odpadlíka“ vůči jeho mateřské církvi. Naopak, místy a vhodně je autor schopn na organizaci i něco ocenit. Pouze ve snesitelné míře se dramatičnost ve vztahu „odpadlíka“ k mateřské organizaci přenáší do textu prostřednictvím několika jednočlenných vět a řečnických otázek (oba jevy jsou přítomny společně např. na str. 38 na konci prvního a na začátku druhého odstavce).

V textu bakalářské práce se mi jako nepříjemné jeví časté zdůrazňování toho, že tuto práci autor považuje jen za první stupeň a že by rád se stejným tématem pokračoval i na magisterském stupni, a svůj badatelský zájem dovedl dokonce až k monografické publikaci. Tato perspektiva pozoruhodně dokumentuje autorovu systematičnost a cílevědomost, což jsou vlastnosti, které bezpochyby rozvinul a zužitkoval ve svém lékařském vzdělání, ale závěrečné práce na každém stupni studia mají být omezeny na určitou problematiku a svým způsobem uzavřeny. Kvůli autorově dlouhodobé perspektivě dělá jeho bakalářská práce dojem průpravného cvičení, což není příliš dobré. Nezdá se mi ani vhodné, že některá dílčí témata si její autor zjevně „schovává“ až na další stupně. Některé motivy navíc nevysvětluje, což opět přispívá k dojmu, že bakalářské práci nevěnoval maximální a soustředěnou pozornost. Nevysvětluje například tvrzení, že odpovědí na aktivity reformního AJWRB bylo uvolnění nauky o krvi (strana 33). Jak tomu přesně rozumět? Došlo k jednání a uvolnění bylo odpovědí na reformní podněty? Anebo je výraz „odpověď“ použit spíše metaforicky ve významu „reakce“ a žádný oficiální vztah mezi vedením svědků Jehovových a AJWRB neexistuje? Podobně nedotažené je tvrzení, že při jednání o otázce krve „stačilo málo“ a jeho výsledek byl jiný (strana 37). Jak tomu rozumět? Co znamená „stačilo málo“? Navíc – jaké konkrétní jednání má autor na mysli? Z kontextu se zdá, že pravděpodobně šlo o jednání „věrného a rozvážného otoka“, ale nepochybně to není.

Cíle práce jsou sice formulovány precizně na str. 7 a 8, ale nejsou pro odbornou závěrečnou práci příliš vhodné. Prvním cílem je přehled všech aspektů nauky o krvi. Tento popisný cíl je přijatelný na bakalářském stupni, na němž práce může mít kompilační charakter, ale budiž raději řečeno hned, že na vyšším stupni je třeba najít nějaký problém z hlediska religionistiky a stanovit nějaký skutečně badatelský cíl. Studentova bakalářská práce je natolik popisná, že nemá mnoho společného s religionistikou, jejím badatelským polem a jejími metodami. To by už na magisterském stupni nemuselo (a také nemělo) projít. – Další dva cíle jsou poněkud problematické i na bakalářském stupni: jsou

totiž osvětové, a to ve prospěch jak pracovníků pomáhajících profesí, kteří mohou s naukou o krvi přijít do styku „zvnějšku“, tak ve prospěch svědků Jehovových, kteří s touto naukou mnohdy trvdě zápasí „zevnitř“. Oba tyto cíle jsou bezpochyby ušlechtilé, ale závěrečné práce mají být především odborné a teprve ve druhém sledu (a jako možný vedlejší produkt) osvětové. Osvětový přístup autorův je v textu jeho bakalářské práce patrný a – opakuji – nezdá se mi zcela vhodný. Nutno ale říci, že osvětové cíle práce skutečně výborně splňuje a popisný cíl splňuje na své úrovni také velmi dobře.

K obsahu práce mám ještě dvě malé připomínky: zdá se mi, že by bylo potřeba více zdůraznit, že běžní svědkové chápou lékaře nejen jako reprezentanty nepřátelského a proti-božského „světa“, ale přímo jako nástroj satanův, který je má pomocí transfundované krve odvést od Jehovy, a tím nakonec ke smrti v ohnivém jezeře. Tímto způsobem se do „technické“ debaty svědků o krevních frakcích a frakcích z frakcí apod. vlastně „vrací“ teologie. To mi připadá velmi důležité. A to druhé: nejsem příliš spokojen s autorovou argumentací na str. 31 a 32. Ta by podle mého názoru vyžadovala právnicky poučený (a odkazy na zdroje doložený) přístup k tomu, co se rozumí svobodným a informovaným souhlasem. A ještě jedna drobná připomínka: výraz „exkomunikace“ se mi pro vyloučení od svědků, případně pro „odnětí pospolitosti“ s nimi, nezdá kvůli svému církevně-právnímu a historickému zatížení vhodný.

Velmi jsem spokojen s autorovou prací s literaturou, tedy s množstvím i výběrem literatury a se způsobem odkazování na ni. Nešikovné a nepřehledné se mi ale zdá průběžné číslování kapitolek (poněkud podobné tomu, jak jsou průběžně číslovány odstavce studijních textů svědků Jehovových...). Lituji také chyb v angličtině: „associated“ místo „association“ se na straně 33 ještě ztratí, ale „religion“ místo „religious“ v titulu práce je chybou velmi viditelnou.

Závěrem: můj posudek je téměř celý negativní, ale to je způsobeno tím, že podle mého názoru mohl autor pracovat ještě lépe, ještě promyšleněji a snad i se soustředěnějším zájmem a pozorností. Pokud ale odhlédnu od těchto svých nároků a tohoto svého očekávání, práce splňuje svou kvalitou požadavky, které jsou obvykle na bakalářskou práci kladeny, a může být proto hodnocena stupněm „výborně“.

Zdeněk Vojtíšek